

Najaarsrapportage

7 november 2016

1. Inleiding

In de financiële verordening is vastgelegd dat er vanaf 2016 één bestuursrapportage wordt gemaakt. Daarbij is met u afgesproken dat wij u tweemaal per jaar informeren over de financiële stand van zaken. Eenmaal in het voorjaar, deze rapportage is aan u gepresenteerd in de commissie ABZM van 30 juni 2016, en eenmaal in het najaar. Deze rapportage ligt nu voor.

Het accent in deze najaarsrapportage ligt op de financiële mutaties; de beleidsmatige informatie is tot een minimum beperkt. Alleen wanneer financiële afwijkingen een gevolg zijn van veranderend beleid, worden deze kort toegelicht. Peildatum van deze rapportage is 1 oktober 2016.

Deze najaarsrapportage wordt behandeld in de commissie ABZM van 1 december 2016, waarna de bijbehorende begrotingswijziging en de beleidswijziging ten aanzien van de bufferreserve aan de raad van 13 december 2016 ter besluitvorming wordt voorgelegd. Deze rapportage is ook ter kennisneming naar de andere commissies verzonden.

De wijze waarop deze rapportage wordt behandeld, willen we graag met u evalueren. Tijdens het opstellen van deze rapportage liepen wij tegen een aantal zaken aan die wij graag aan u willen voorleggen.

Hoe gaan we om met wijzigingen die voortvloeien uit gewijzigd beleid, wijzigingen t.a.v. investeringsbudgetten of reserve en voorzieningen. In deze rapportage gaat het dan bijvoorbeeld om de wijziging van de bufferreserve.

De najaarsrapportage is nu ter behandeling voorgelegd bij de commissie ABZM, maar de wijzigingen beslaan ook de gebieden van de andere twee commissies. Acht u het voldoende dat de najaarsrapportage alleen wordt behandeld in de commissie ABZM of moet dit stuk ook in de andere commissie worden behandeld? Daarna wordt de begrotingswijziging ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Belangrijkste afwijkingen

Op basis van de najaarsrapportage verwachten we dat de jaarrekening 2016 uitkomt op een positief resultaat van afgerond € 325.000,--.

De belangrijkste afwijkingen (>€ 100.000,--) in deze najaarsrapportage zijn als volgt:

- De boekwinst (€ 815.000,--) van de verkoop van De Peppel en de Bernardschool wordt voor eenzelfde bedrag weer ingezet.
- Een tekort op de bijstandsverlening en inkomensvoorziening van € 187.000,--.
- De bufferreserve wordt op peil gebracht met € 154.993,-- door een overboeking vanuit de financieringsreserve.
- De septembercirculaire valt positief uit met € 150.804,--.
- Een boekwinst van € 365.000,-- door de verkoop aandelen Enexis.
- Een voordeel op de regiotaxi van € 100.000,--.

Tevens zijn er diverse kleinere mutaties, zowel positief als negatief.

2. Afwijkingen per Programma

In dit hoofdstuk worden kort de financiële afwijkingen per programma aangegeven en indien noodzakelijk wordt een korte toelichting gegeven. In de bijlage wordt een nadere toelichting gegeven per onderdeel.

2.1 Dienstverlening en veiligheid

Nr	Omschrijving	Voordeel	Nadeel	S/I
Programma 1 Dienstverlening en veiligheid				
1.1	Begraven - lagere opbrengst leges		-50	I

De begrote begrafenislees is bepaald op basis van het langjarig gemiddelde van het aantal begrafenissen. In 2016 lijkt het aantal begrafenissen lager te worden dan het langjarig gemiddelde, het verwachte nadeel is € 50.000,--.

2.2 Onderwijs, opvoeding en jeugd

Nr	Omschrijving	Voordeel	Nadeel	S/I
Programma 2 Onderwijs, opvoeding en jeugd				
2.1	Leerlingenvervoer		-30	I
2.2	Lagere huuropbrengst De Twijn		-6	S

De kosten voor leerlingenvervoer vallen hoger uit door onder andere een nieuwe rittenindeling. De huuropbrengst voor De Twijn valt lager uit dan begroot, dit is een structureel nadeel. Dit wordt meegenomen met de bestuursrapportage 2017.

2.3 Werk, economie en inkomen

Nr	Omschrijving	Voordeel	Nadeel	S/I
Programma 3 Werk, Economie en inkomen				
3.1	Tekort bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen		-230	S
3.1	Lager voorschot tegemoetkoming verhoogde asielinstroom		-136	I
3.1	Prognose vangnetuitkering gebundelde uitkering 2016	179		I

Ontwikkelingen bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen

Bij de bestuursrapportage is gemeld dat bij de bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen een deel van de reserve WWB is gebruikt voor de terugvordering van de BBZ en het restant is ingezet voor de dekking van de kosten voor bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen in 2016. Ten behoeve van de najaarsrapportage is een extrapolatie gemaakt tot eind 2016 met de cijfers per 1 oktober. Hieruit blijkt dat we afstevenen op een groter tekort. Dit wordt veroorzaakt doordat de gemiddelde prijs van de uitkeringen hoger blijkt dan bij de bestuursrapportage was ingeschat. Ook valt het voorschot met betrekking tot de verhoogde asielinstroom, voortvloeiend uit het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom van april 2016, waarschijnlijk lager uit dan waar we in de bestuursrapportage rekening mee hebben gehouden. Wel valt het definitieve BUIG budget iets hoger uit, dan tijdens de bestuursrapportage bekend was. De gemeente heeft een procedure opgestart om aanspraak te kunnen maken op een vangnetuitkering. Het Rijk komt middels deze vangnetuitkering gemeenten (deels) tegemoet indien de uitgaven in het kader van bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen het BUIG budget met minimaal 5% overschrijden.

Vooralsnog verwachten we per saldo een tekort van € 187.000,-- in 2016 en dit heeft een structureel karakter, maar we zetten sterk in op het terugdringen van het aantal bijstandsgerechtigden en het BUIG budget 2017 kan nog fluctueren. Het precieze effect voor 2017 wordt daarom bij de bestuursrapportage 2017 meegenomen.

De commissie Samenlevingszaken wordt op 29 november nader geïnformeerd over de ontwikkelingen met betrekking tot de BUIG-gelden en de getroffen maatregelen.

2.4 Mobiliteit en bereikbaarheid

Nr	Omschrijving	Voordeel	Nadeel	S/I
Programma 4 Mobiliteit en bereikbaarheid				
4.1	Subsidie Duurzaam Veilig	75		I
4.2	Vorbereidingskosten Masterplan Centrum - dekking uit budget adviseurs Ruimtelijke Ordening	28	-28	I

In 2014 en 2015 is een aantal veiligheidsprojecten binnen wegen uitgevoerd, waarvoor een subsidie Duurzaam Veilig is ontvangen. Deels wordt deze subsidie verantwoord binnen investeringsprojecten. Deels is dit een voordeel in het exploitatieresultaat van 2016.

2.5 Cultuur, recreatie en sport

Nr	Omschrijving	Voordeel	Nadeel	S/I
Programma 5 Cultuur, recreatie en sport				
5.1	Sportvloer Kruidenwijk		-6	I

Bij de vervanging van de sportvloer in de sporthal Kruidenwijk is een probleem met de ondervloer geconstateerd. De kosten ad € 15.000,- worden gedekt uit het jaarlijks beschikbare investeringsbudget voor calamiteiten. Tot aan de herfstvakantie zijn leerlingen van 3 scholen vervoerd naar andere sporthallen in de gemeente. De extra kosten zijn € 6.000,-

2.6 Woon en leefomgeving

Nr	Omschrijving	Voordeel	Nadeel	S/I
Programma 6 Woon- en leefomgeving				
6.1	Onderzoek duurzame energievisie		-67	I
6.2	Adviseurs erfpacht		-10	I
6.3	Verkoop snippergroen	50		I
6.4	Procedure planschadevergoedingen	10		I
6.5	Overstap Squit		-25	I
6.6	Monumenten	20		I
6.7	Nadeel BTW riolering		-12	I
6.8	Reconstructie en plattelandsvernieuwing	40	-40	I

Er wordt € 66.500,- beschikbaar gesteld voor de uitwerking van de duurzame energievisie. Dit als uitwerking wat er gesteld is in de raadsbrief met kenmerk (16UIT08846). Een eventueel overschot wordt overgeheveld naar 2017. Dit verloopt via de Vrij aanwendbare reserve.

In tegenstelling tot eerdere verwachtingen is er dit jaar een extra opbrengst gegenereerd bij de verkoop van snippergroen. Daarom verhogen we te verwachten opbrengst van € 100.000,- weer naar de oorspronkelijke € 150.000,-. De hogere opbrengst laat zich verklaren doordat er recent toch nog een aantal grotere oppervlaktes snippergroen zijn verkocht die aanvankelijk niet waren voorzien.

2.7 Maatschappelijke ondersteuning en zorg

Nr	Omschrijving	Voordeel	Nadeel	S/I
	Programma 7 Maatschappelijke ondersteuning en zorg			
7.1	Regiotaxi	100		I
7.2	Centrum voor Jeugd en Gezin	50		I
7.3	Algemeen Maatschappelijk Werk	15		I

Het vervoer van de regiotaxi valt door een gunstige aanbesteding € 100.000,-- positief uit. Daarnaast zijn er twee incidentele voordelen op de jeugdgezondheidszorg en Algemeen Maatschappelijk Werk.

2.8 Bestuur en middelen

Nr	Omschrijving	Voordeel	Nadeel	S/I
	Programma 8 Bestuur en Middelen			
8.1	Gemeentefonds (saldo)	151		I
8.2	Verkoop De Peppel	389		I
8.2	Verkoop gronden pr Bernardschool	426		I
8.2	Storting boekwinst VAR - Cofinancieringsbudget		-200	I
8.2	Storting boekwinst VAR - werkbudget NPSH		-100	I
8.2	Storting boekwinst VAR - aanwending begroting 2017		-415	I
8.2	Storting boekwinst VAR - storting financieringsreserve 2017		-100	I
8.3	Op peil brengen bufferreserve	155	-155	I
8.4	Mutatie Generatiepact 2016	115	-115	I
8.5	Verkoop deel van de aandelen Enexis	365		I
8.5	Dividend aandelen Enexis bestemd voor 2017		-10	I
8.6	Hogere kosten beveiliging HvCB		-33	I
8.7	Aframen taakstelling samenwerking		-75	I
8.8	Kosten nulmeting Prestatieladder Sociaal Ondernemen (PSO) uit onvoorzien	3	-3	I

De kosten van het generatiepact in 2016 zijn lager dan van te voren was ingeschat. De onttrekking van de reserve wordt € 115.000,-- lager. Dit wordt veroorzaakt door een andere timing van de kosten. Op totaalniveau blijven de kosten ongewijzigd.

De kosten voor beveiliging van het Huis voor Cultuur en Bestuur vallen hoger uit. Er zijn afspraken gemaakt om maatregelen te nemen, maar deze hebben in 2016 nog onvoldoende effect.

De taakstelling voor samenwerking wordt niet gerealiseerd en wordt daarom afgeraamd. De kosten voor nulmeting Prestatieladder worden ten laste gebracht van de post onvoorzien.

Gemeentefonds

U heeft op 19 oktober een raadsbrief (16UIT09043) ontvangen, waarin de ontwikkelingen van het gemeentefonds naar aanleiding van de septembercirculaire 2016 worden beschreven. In de brief wordt aangegeven dat het positieve saldo in 2016 van € 150.804,-- wordt ingezet bij de najaarsrapportage.

Inzet Boekwinst verkoop De Peppel en Prins Bernardschool

De verkopen van De Peppel en het terrein van de Prins Bernardschool leiden tot een boekwinst van € 815.000,-- in het huidige jaar (2016). Wij stellen voor dit positief saldo te storten in de Vrij aanwendbare reserve (VAR) en dit bedrag te bestemmen voor:

1. Het instellen van een budget van € 100.000,-- voor de uitvoering van de Stimuleringsagenda Nationaal Park de Sallandse Heuvelrug.
2. Het instellen van een cofinancieringsbudget van € 200.000,-- om, indien er subsidiemogelijkheden zijn van derden, daar snel op te kunnen inspelen en gemeentelijke investeringen mee te kunnen realiseren.
3. Het eenmalig aanwenden van € 515.000,-- in 2017 ter dekking van de volgende posten:
 - Storting in de financieringsreserve € 100.000,--;
 - Leefbaarheidsonderzoek € 16.000,--;

- Invoering omgevingswet € 50.000,--;
- Stelpost samenwerking € 75.000,--;
- Stelpost onderuitputting € 200.000,--;
- Het terugdraaien van 1% OZB verhoging € 74.000,--.

Deze € 515.000,-- ziet u, samen met een bedrag van € 100.000,-- voor voorfinanciering van het generatiepact, terug in de tabel op pagina 12 van de begroting 2017 onder punt y. Met deze incidentele dekking blijven we binnen het provinciaal toezichtskader.

Verkoop aandelen Enexis

Bij de aflossing van de EDON-lening door Enexis hadden de aandeelhouders de keuze in aflossing in contanten of aflossing in aandelen. Wij hebben destijds gekozen voor aflossing in contanten. Dit voordeel is meegenomen in de bestuursrapportage 2016. Enexis moet nu aandelen inkopen om de aandeelhouders die bij aflossing van de EDON-lening gekozen hebben voor uitkering in aandelen deze aandelen te kunnen leveren. Daarom heeft Enexis de mogelijkheid geboden aandelen te verkopen aan Enexis. Op 27 september jl. hebben we besloten tot de verkoop van (een deel van) de aandelen Enexis.

Op 13 oktober jl. heeft Enexis bekend gemaakt dat ze 34% van de aandelen willen kopen van alle aandeelhouders die aangegeven hebben wel aandelen te willen verkopen. Dit levert ons een boekwinst op van € 365.000,--. Voor dit deel ontvangen we geen dividend meer. Dit nadeel (€ 8.500,--) willen we voor 2017 compenseren door dit van de boekwinst af te halen en in 2017 beschikbaar te stellen. Het structurele nadeel nemen we mee bij de begroting 2018.

Het totale effect van deze verkoop is als volgt:

Aandelenbezit		
Aantal aandelen	32.331	0,022%
Verkoop %	34,0859%	
Verkoop aantal aandelen	11.021	0,007%
Resteert aantal aandelen	21.310	0,014%

Boekwaarde aandelen	
Boekwaarde aandelen is	20.045
Verkoop	6.833
Boekwaarde aandelen wordt	13.212

Dividend	
Dividend begroot is	24.800
Aframen	8.453
Dividend begroot wordt	16.347
Afronden dividend	15.000

Verkoop opbrengst	
Verkoop aandelen	345.483
Verkoop lening tranche D	26.227
Totale verkoopprijs	371.710
Aframen boekwaarde	6.833
Totale boekwinst	364.877

3. Investerings

Tijdens de beoordeling van de cijfers zijn natuurlijk ook de investeringsprojecten meegenomen. Het dilemma ontstaat nu hoe om te gaan met de investeringsbudgetten.

Ditmaal is ervoor gekozen om alleen wijzigingen in de najaarsrapportage mee te nemen voor investeringsbudgetten waar overschrijdingen worden voorzien, of waar budgetten worden overgeheveld (binnen een product). De investeringsbudgetten worden nu dus niet afgeraamd of doorgeschoven tijdens deze najaarsrapportage en we stellen voor dit pas bij de jaarrekening te doen. Belangrijkste argument hiervoor is dat de effecten van wijzigingen van investeringen op het resultaat van 2016 neutraal verlopen. Wel heeft dit effect op de hoogte van de kapitaallasten van 2017 en eventueel aan te trekken financiering.

Het gaat bijvoorbeeld om een budget voor de Elimschool waarvoor nog ruim € 760.000,-- investeringsbudget in 2016 staat gereserveerd. Er is nu bekend dat de uitvoering doorschuift naar 2017, waardoor het budget ook voor het overgrote deel zal doorschuiven bij de jaarrekening.

De twee wijzigingen in de investeringen die nu worden meegenomen, zijn:

1. Binnen het VGRP vindt een verschuiving plaats van € 250.000,-- investeringsbudget van Raadhuisstraat naar Smidsweg – Grotestraat.
2. Extra investeringsbudget van € 40.000,-- is benodigd voor de houtversnippercombinatie. In 2014 is de toenmalige houtversnippercombinatie door de politie van de weg gehaald. Door gewijzigde regelgeving mocht deze wagen niet meer op de openbare weg worden gebruikt. Deze combinatie is nu ingeruild en onder coulance van leverancier is een nieuwe versnipperaar aangekocht. De resterende boekwaarde van de ingeruilden houtversnippercombinatie hevelen we over naar de nieuwe investering. De structurele lasten worden meegenomen met de bestuursrapportage 2017.

4. Reserves

Reserve Sociaal Domein

In de begroting 2017 hebben we aangegeven dat de middelen voor Wmo, jeugdhulp, de participatiewet en statushouders onderdeel zijn van het brede Sociaal Domein. De opvang van statushouders en de jurisprudentie van huishoudelijke ondersteuning waren aangegeven als risico's. Ten aanzien van de opvang van statushouders blijkt het investeringsbudget voor huisvesting nog niet nodig in 2016, dit wordt doorgeschoven naar 2017. Ook de budgetten voor inburgering statushouders lijken voldoende te zijn in 2016. De decentralisatie uitkering voor Statushouders is gebaseerd op de werkelijk gehuisveste statushouders over het eerste half jaar 2016. Het budget was hoger dan verwacht. In de decembercirculaire zal de doorrekening van juli-november plaatsvinden. Eventuele mee- of tegenvallers lopen via het Sociaal Domein.

De effecten van de jurisprudentie op het terrein van huishoudelijke ondersteuning leken ten tijde van de begroting substantieel. Momenteel is nog niet inzichtelijk wat de financiële consequenties precies zullen zijn. De reserve Sociaal Domein is nog altijd voldoende om eventuele tegenvallers op te vangen.

We zien dat het budget voor de Huishoudelijke Hulp Toelage (€ 413.600,--) ruim voldoende is. De verwachting is dat de uitgaven in 2016 ongeveer € 200.000,-- zullen zijn. Ons uitgangspunt is het beleid dat ingezet is in 2015 en 2016 te continueren. De doorkijk naar 2017 en verder laat zien dat de budgetten van het Rijk fors lager worden, in 2017 wordt het budget dat we krijgen van het Rijk voor HHT verlaagd van € 413.000,-- naar € 82.000,--. Om te voorkomen dat we maatregelen moeten nemen, wordt het voordeel van dit jaar in de reserve Sociaal Domein geboekt ter dekking van de lasten van de Huishoudelijke Hulp Toelage in de jaren 2017 – 2020.

Bufferreserve

De nota reserves en voorzieningen uit 2014 stelt dat de bufferreserve bestaat uit drie onderdelen, waarbij de benodigde bedragen zijn berekend op:

Algemene buffer	€ 1,6 miljoen
Egalisatie boekwinst grondexploitatie	€ 0,2 miljoen
Risico's grondexploitatie	<u>€ 4,5 miljoen</u>
TOTAAL	€ 6,3 miljoen

De algemene buffer in de bufferreserve stamt nog uit het verleden waarbij een bedrag van € 45,-- (f 100,--) per inwoner beschikbaar was als post voor risico's. Aangezien we de risico's al enkele jaren gekwalificeerd en gekwantificeerd hebben is een algemene buffer niet meer nodig. Immers, tegenover de benoemde risico's staan de incidentele en structurele weerstandscapaciteit. In de incidentele weerstandscapaciteit zit onder andere het eigen vermogen (de reserves) al verwerkt.

We stellen dan ook voor om de bufferreserve alleen betrekking te laten hebben op de grondexploitaties en de naam dan ook te wijzigen in 'Bufferreserve grondexploitaties'. We willen de bufferreserve grondexploitaties dan meteen op het gewenste niveau brengen. De reserve zou moeten bedragen:

Egalisatie boekwinst grondexploitatie	€ 0,2 miljoen
Risico's grondexploitatie	<u>€ 4,5 miljoen</u>
TOTAAL	€ 4,7 miljoen

De bufferreserve heeft een verwachte stand op 1-1-2017 van € 4,6 miljoen, dit is € 0,1 miljoen lager dan het benodigd bedrag. De huidige stand van de reserve is daarmee onvoldoende, dit is al enkele jaren het geval. In de nota reserves en voorzieningen uit 2014 staat: "Zolang de bufferreserve niet op peil is, zal voor het 'tekort' een claim gelden op de financieringsreserve."

De bufferreserve grondexploitaties wordt op peil gebracht met een overboeking van € 154.993,-- vanuit de financieringsreserve. Het saldo in de financieringsreserve is hiervoor ruim voldoende. Verwacht wordt dat de financieringsreserve op 1-1-2017 op € 3,4 miljoen staat.